

13.12.2017

הודעה לעיתונות

למרות הערות נחרצות נגד השימוש עינויים, בג"צ מסרב להכיר בעינויים שהופעלו על קרבן בחקירה

אתמול סירב בג"צ להכיר באמצעי לחץ כעינויים, במקרהו של אסעד אבו גוש שעבר עינויים קשים בחקירה, בנימוק שאין מקום להפוך את החלטת היועץ המשפטי לממשלה. בחודש ספטמבר אמרה הנשיאה היוצאת של בג"צ, השופטת מרים נאור בדיון בעניינו של אותו קרבן: "עינויים לא ייתכנו. צורך לא מצדיק עינויים".

בית המשפט העליון החליט אתמול (ג') לדחות את עתירתו של אסעד אבו-גוש, המיוצג על-ידי הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל, שדורשת להכיר בעינויים שעבר בחקירת שב"כ לפני כשש שנים. זאת למרות חוות דעת רפואיות המוכיחות נזק רפואי ונפשי שנגרם לאבו-גוש.

בג"צ קיבל את דעת היועץ המשפטי לממשלה שלא לפתוח בחקירה פלילית נגד חוקריו של אבו גוש, בטענה כי החלטת היועמ"ש "אינה לוקה בחוסר סבירות קיצוני". מאז שנת 2001 ועד היום הוגשו למעלה מ-1,100 תלונות של קרבנות עינויים ליועץ המשפטי לממשלה, אך מעולם לא נמצא לנכון לפתוח בחקירה פלילית כנגד החוקרים.

בדיון בחודש ספטמבר בעניינו של אבו-גוש, אמרה הנשיאה נאור: "עינויים לא ייתכנו. צורך לא מצדיק עינויים". באותו דיון אמר השופט שוהם: "לא קיימת משוואה של יחסיות לפיה ככל שהצורך גדול יותר, אפשר להשתמש בעינויים". יחד עם זאת, בפסק הדין כותב השופט שוהם כי בית המשפט החליט לא להתערב בהחלט היועץ המשפטי לממשלה.

בסעיף נוסף בפסק הדין כותב השופט שוהם: "הגדרתן של שיטות חקירה ספציפיות כ"עינויים", היא תלויה נסיבות קונקרטיות, גם מקום שמדובר בשיטות חקירה שהוכרו במשפט הבינלאומי, באופן מפורש, כ"עינויים". אמירה זו נוגדת את בג"ץ העינויים, שבו החליט בית המשפט העליון כי ישנן שיטות פסולות ללא סייג המהוות עינויים, שחלקן הופעלו על העותר.

מהוועד הציבורי נגד עינויים בישראל נמסר בתגובה: "למרות ההסכנה עם האיסור המוחלט על עינויים, שאליו מחויבת ישראל לפי פסיקת בג"צ מ-1999 ולפי הדין הבינלאומי, החליט בית המשפט העליון בהחלטה מצערת ליישר קו עם החסינות האוטומטית הניתנת למענים בישראל. פסיקה כזו למעשה מכשירה שימוש בשיטות עינויים שחלקן נאסרו בבג"צ, חוסמת בפני קרבנות עינויים שספגו טראומה פיסית ופסיכולוגית להשיג צדק, ושוללת שינוי מוסרי נחוץ בחברה הישראלית של הפסקת העינויים.

סירובו של השופט שוהם לקבל את האיסור המוחלט על שיטות מסוימות שהופעלו על אבו גוש, קשה ליישוב גם עם אמירתה של הנשיאה בדימוס נאור בסיכום פסק הדין, לפיה "אכן, בשיטתנו המשפטית קיים איסור מוחלט על השימוש בעינויים. אין לו חריגים, ואין בו איזונים"

ב-2007 נחקר אבו גוש על ידי השב"כ, שם הופעלה עליו אלימות פיזית ונפשית קשה שכללה מכות, הטחות בקיר, הושבתו על קצות הבהונות, כיפוף בתנוחת" בננה, "כיפוף מכאיב של אצבעותיו, מניעת שינה ולחץ נפשי קשה.

ביולי 2012 הגיש הוועד נגד עינויים באמצעות משרד בן נתן פומרנץ עתירה לבג"ץ בשמו של אבו גוש בדרישה להורות ליועץ המשפטי לממשלה לפתוח בחקירה פלילית כנגד החוקרים ולהעמידם לדין. הוועד צירף לעתירה חוות דעת של משפטנים בינלאומיים, וחוות דעת של שתי רופאות ופסיכולוגית שקבעו כי מה שעבר אבו גוש הם עינויים לפי האמנה הבינלאומית נגד עינויים. המדינה בתגובה לעתירה הודתה כי החוקרים השתמשו ב"אמצעי לחץ מסוימים" אך סירבה להגדיר את המעשים כעינויים.

לפרטים נוספים: מיה אפשטיין - 055-8835945